

TNC AKTUELLT

Tekniska nomenklaturcentralen
Box 5243
102 45 STOCKHOLM
Tfn 08-24 92 90

Årgång 20(1978):4

KURS I TERMINOLOGI

I förra numret av TNC-Aktuellt (1978:3) berättade vi om planerna på en kurs i terminologi. Gensvaret från TNC-Aktuellts läsekrets har varit glädjande stort och vi har med tillförsikt fortsatt planeringsarbetet.

Närmare detaljer om kursens mål, till vilka den vänder sig, vad den kommer att innehålla osv. står att finna i det informationsblad som biläggs detta nummer av TNC-Aktuellt.

Vi vill påminna om att deltagarna får plats i den ordning anmälningarna kommer in. Det kan således finnas motiv att inte vänta för länge med att skicka in kupongen.

MULTIPEL ÅTKOMST I SYSTEM TERMDOK

I början av september 1978 förverkligades multipel åtkomst i system TERMDOK. Det är därmed för första gången möjligt för flera användare att samtidigt arbeta i en och samma termbank. Antalet samtidigt aktiva användare kan tills vidare vara högst åtta. Ingenting talar idag för att den begränsningen skulle få någon praktisk betydelse inom överskådlig tid. En utökning av antalet är inte heller problematisk.

INNEHÅLL

Kurs i terminologi.....	1
Multipel åtkomst i system TERMDOK.1	
Socialvetenskaplig terminologi....	2
Celebert besök från EG.....	3
Ny ordlista.....	3
Bilagor: Nyförvärvslista, kursbeskrivning	

Den nya metoden har utprovats på en liten termbank i en tillfälligt uppkopplad datoranläggning. Flera steg återstår innan den samlade termbanken i TERMDOK kan göras allmänt tillgänglig för terminalsökning. Fortfarande kvarstår också alternativet att förverkliga just den allmänna tillgängligheten i något annat system. Praktisk drift i vilket system det vara må för multipel åtkomst är väsentligt dyrare än dagens lokala arbete i system TERMDOK. Det verkligt intressanta med de nyvunna erfarenheterna är den mycket låga kostnaden för att få igång en allmän tillgänglighet.

Närmast på programmet står nu uppläggning av en någorlunda stor termbank som kan göras tillgänglig för en liten krets av användare. Termbanken kommer att vara tillgänglig

vissa förbestämda dagar. Användarna, däribland TNC, kommer att kunna ringa upp termbanken och arbeta i den på liknande sätt som TNC idag arbetar i sitt lokala system. Inga särskilda krav ställs på terminalutrustningen.

Avsikten är att koordinera denna provdrift med tillgång till samma data i ett kommersiellt system på en stordator. Denna del av utvecklingsprogrammet ingår i det av NORDINFO stödda projektet NORDTERM Ag 2 Kommunikation mellan nordiska termbanker. Data utgörs av terminologi från alla i projektet deltagande länder.

Multipel åtkomst i system TERMDOK har på TNCs uppdrag förverkligats av Jan Venge i Textdata AB. Venge har svarat för huvuddelen av idégivningen och det praktiska genomförandet i systemet under hela dess utveckling, från dess början som en metod för datorstödd produktion av ordlistor.

SOCIALVETENSKAPLIG TERMINOLOGI

I anslutning till den sociologiska världskongressen i Uppsala kring mitten av augusti 1978 gästades TNC av ett tiotal socialvetare med speciellt intresse för terminologi. Besökarna tillhörde egentligen två grupper, sammanhållna av en gemensam ledare, professor Fred W. Riggs från Political Science Department vid University of Hawaii.

Den ena gruppen kallas COCTA, Committee on Conceptual and Terminological Analysis, och sorterar under International Social Science Council. Arbetet inom COCTA är för närvarande inriktat på att formulera riktlinjer för terminologisk analys, inmatning i termbank och effektivt utnyttjande av lagrade terminologiska data.

COCTA samverkar nära med Interconcept, ett projekt som initierats av Unesco och som bedriver praktiska försök med upprättande av en termbank. Bl.a. har ett dataformat föreslagits och material insamlats.

COCTA, med Fred W. Riggs, Giovanni Sartori och Henry Teune som mest aktiva deltagare, har engagerat sig i publiceringsverksamhet och andra utåtriktade aktiviteter som syftar till att skapa insikt bland socialvetare om terminologiarbetets betydelse för utvecklingen inom den egna disciplinen. De terminologiska insatserna, menar COCTA, kan och bör stå över de olika vetenskapliga skolorna.

Arbetet inom Interconcept, där Fred W. Riggs, Ingetraut Dahlberg och Peter Väsärhelyi är bland de ledande, syftar till att handgripligen demonstrera nyttan av en medveten attityd till terminologifrågor inom socialvetenskap. Försöksvis har insamlats och bearbetats terminologiska data som rör begreppet utveckling och besläktade begrepp.

Gemensamt för COCTA och Interconcept är att material insamlas ur auktoritativa källor, men att det inte ytterligare värderas eller ändras, utan enbart skall tillhandahållas i ett informationssystem. Användaren, i det typiska fallet en vetenskapare som själv är engagerad i begreppsanalys, har att begagna informationen efter egen urskillning. Systemet tjänar därvid som garanti mot dubbelarbete och som leverantör av inspiration och ledning.

Professor Fred W. Riggs önskade veta om TNC var intresserad av att låta system TERMDOK härbärgera den planerade socialvetenskapliga termbanken för nordiska användare. Tanken diskuterades i positiv anda och TNC ställde i utsikt åtminstone försöksvis medverkan när väl en rimlig volym av terminologiska data finns i maskinläsbar form från COCTA-Interconcept och när termbanken i system TERMDOK är allmänt tillgänglig. Marginalkostnaden för sådan utökad användning av systemet är liten och alla vägar bör prövas att öka utnyttjandet av den centrala databehandlingskapaciteten.

CELEBERT BESÖK FRÅN EG

Samtidigt med COCTA-Interconcepts besök gästades TNC av Jacques Goetschalckx, chef för EGs terminologibyrå i Luxembourg. Herr Goetschalckx deltog i diskussionerna vid detta tillfälle och kunde meddela erfarenheter från sin stora organisation, som nu står i begrepp att införa nya rutiner på databehandlingssidan. Över ettusen översättare betjänas av termbankssystemet EURODICAUTOM. Ett förfarande är under utprovning för återföring av översättarnas reaktioner till systemet.

Planerna på närmare samarbete mellan EGs terminologibyrå och TNC fördes vidare. Det nordiska projektet för arbetarskyddsterminologi, se föregående nummer av TNC-Aktuellt, kommer att bedrivas i samverkan med herr Goetschalckx organisation.

NYA ORDLISTOR

TNC 70 Byggnadsglasordlista

I samarbete med standardkommittén för byggnadsglas inom Byggstandardiseringen har TNC utarbetat den byggnadsglasordlista, som nu utkommit. Utredningsarbetet som inleddes i december 1976, har samordnats med framtagning av nya standarder inom planglasområdet.

Detta har medfört att ansträngningar har gjorts för att dokumentera termer för glasprodukter som inte längre tillverkas i Sverige. Det finns annars en risk för att dessa termer används för de kvarvarande produkterna eller för nya och på så sätt ställer till förvirring inom fackområdet.

Glasindustrins internationella prägel har fått återverkningar i arbetet genom att utgångsmaterial, experter m.m. har anlåtats från bl.a. de övriga nordiska länderna och från England och Frankrike.

Vid den slutliga granskningen av ordlistan har dessutom stor hänsyn tagits till dokument utarbetade av en inom den internationella standardiseringsorganisationen, ISO, nyligen tillsatt kommitté, ISO/TC 160 Glass in building.

Ordlistan är alfabetiskt uppställd och innehåller drygt 250 termer med definitioner. Illustrationer har ibland utnyttjats för att förtydliga eller förenkla definitionerna. Innehållet omfattar glastyper och glasvaror, olika typer av tillverkning och bearbetning, egenskaper och defekter hos byggnadsglas och termer för glasning.

Ordlistan för fram till rekommenderad användning en ny term för den vanligaste planglastypen i dag. Det är termen flytglas (hellre än: floatglas) med sidoförmen flytplanat glas.

Termen isolerruta är upptagen som accepterad synonym till förseglad ruta. Detta har skett dels för att termen är så vanlig inom branschen, dels för att de felaktiga sidoförmen isolerglas och isolerfönster skall slås ut. Men på sikt eftersträvas en term, förseglad ruta, som bättre beskriver begreppet. I både svensk och norsk standard har en ändring skett till förseglad ruta respektive forseglet rute. I Svensk Byggnorm har termen isolerruta aldrig använts.

Ett annat rensningsförsök skall till sist nämnas och det är att termen trådglas rekommenderas framför varianten armerat glas, eftersom missförstånd annars kan uppstå om glasets hållfasthet. Inläggningen av trådar i glaset minskar ju den mekaniska hållfastheten

Ordlistan innehåller term motsvarigheter på engelska, franska, tyska, danska, finska och norska. Cirkapriset är 60 kronor inklusive mervärdesskatt.

TERMFRÅGOR I URVAL UTGÅR I DETTA NR.